BABİL'DE GAZ SAVAŞININ ADI: EASTMED

FERRUH KAPLAN

Avrupa yılda yaklaşık 540 milyar m3 gaz tüketiliyor. Bunun yaklaşık yüzde 40'ı Rusya Federasyonu'ndan geliyordu. Rusya, Avrupa'ya yılda 200 milyar m3'ten daha fazla gaz ihraç ediyordu. Ukrayna savaşı 2022 yılında dünyanın ve AB'nin kabusu oldu ve Babil'de enerji savaşında kartlar yeniden karıldı. İsrail'in açık deniz Leviathan sahasından yapılan gazı AB'ye ihraç etmeye başladı. Bunun üzerine AB, Türkiye'ye ağır yaptırımlar uygulayarak Kıbrıs sahasında ve Doğu Akdeniz'de gaz aramayı yasakladı. Tamar'da bulduğu gaz rezervinden kendi gaz ihtiyacını karşılayan İsrail, Hayfa'da kurduğu gaz dağıtım şebekesi ve deniz istasyonları ile gözünü AB pazarına dikti. İsrail'e Mısır, Yunanistan ve Güney Kıbrıs AB'ye gaz satmada destek verdi. Ankara, İsrail'e gaz iletim hatları projesinde, Suriye'de yaşadığı hayal kırıklığı ve Kuzey Suriye karasal güvenliğini sağlayamamasından dolayı bölgesel rakip olma şansını kaybetti. Doğu Akdeniz'de oluşan yeni Enerji Denklemi, dünyayı üçüncü bir dünya savaşına doğru götürüyor. Rusya-Ukrayna gerilimi ve ABD'nin AB'ye LNG ihracatı, AB'yi enerjiden ABD'ye bağlamayı başardı ve AB'yi Rusya'ya gaz esaretinden kurtarmayı amaçlıyor.

Dünya'daki Kuzey Denizi gibi eski petrol sahalarındaki üretim düşmesi ve artık "kolay petrol' döneminin sona yaklaşması nedeniyle hidrokarbon arama ve sondaj şirketleri odaklarını daha derin sulara ve geçmişte pek ilgi gösterilmeyen alanlara yöneltmeye başladı. İşte Doğu Akdeniz Havzası bu eğilimin sonucu son yıllarda enerji-politiğin merkezine oturmuş bulunuyor. Komşu ülkelerinin birbirleriyle olan sorunları ve münhasır ekonomik bölge sınırlarındaki anlaşmazlıklar bölgenin ekonomik potansiyelinin artmasıyla siyasi gündemi de daha fazla meşgul etmeye başladı. Rusya'nın 15 Temmuz 2016 ile Türkiye ile Enerji Savunma Paktı kurmasıyla beraber savaş baltaları çıkarıldı.

Türkiyeli ama Erdoğan'sız çözüm arayışında olan AB ve ABD krizde

Türkiye'den geçecek boru hattı inşası 1,5 milyar dolara mal olabilir ve 2-3 yıl içinde tamamlanabilir. Kıbrıs ve Yunanistan'ı içeren EastMed projesinin 10 milyar euro'ya mal olacağını ve tamamlanmasının 6-7 yıl alacak. Türkiye, bu projeye karşı çıkıyor ki, Suriye'nin Kuzeyine tam hakim olmadığı için İsrail ve Katar'da Erdoğan'dan ümidini kesti. ABD ve Rusya'da Erdoğan'a güvenmiyor. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Anastasiadis seçildiği 2013 yılından beridir Afrodit ve Glafkos bölgelerinden çıkacak doğal gazın, İsrail'inki ile birleşerek Yunanistan üzerinden Avrupa'ya gideceği hayalini kurdu ve bu uğurda çalışmalar yaptı. İsrail, Ürdün ve Mısır ile Türkiye karşıtı ittifaklar kurup, Türkiye'ye ve Kıbrıslı Türklere gözdağı vermeye çalıştı, milyonlar harcayıp "EastMed Doğal Gaz Boru Hattı" çalışmasını yaptırdı. Ancak ABD, resmi olarak sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşınması ve elektrik kabloları döşenmesi projelerini desteklemeyi sürdürüyor.